

TROMSØ KOMMUNE

Slik påvirker salg av barnehagebygg økonomien i barnehagene

Norske barnehager er blitt del av en internasjonal trend der salg og tilbakeleie av velferdseiendom med sikre offentlige leieinntekter tapper driften for midler. Bare **mellom 2019 og 2021 ble det solgt barnehagebygg i Norge for over 14,1 milliarder kroner.**¹ Eierne av barnehagene fikk milliardgevinster, mens barnehagene måtte inngå lange og dyre avtaler om å leie byggene tilbake. Dette kalles sale-leaseback-avtaler. Dersom det ikke tas grep er det mange kommuner som vil måtte finansiere de skyhøye husleiene i mange tiår framover. Avtalene er derimot svært lukrative for eierne. Derfor er det også grunn til å tro at enda flere offentlig finansierte barnehagebygg bli solgt til utenlandske selskap fremover, hvis ikke loven skjerpes.

Sale-leaseback er bare én av mange måter å tappe barnehagene for penger. Internfakturering, internlån, konsernbidrag og utbytte er andre eksempler. Midler kan også føres ut av barnehagene gjennom kunstig høy husleie til nærstående selskap. I dette notatet fokuserer vi på sale-leaseback, som er den nyeste metoden for å hente ut profitt fra offentlig finansierte barnehager.

Mange kommuner har i dag private barnehager med sale-leaseback-avtaler. I dette notatet ser vi på Tromsø kommune, som per i dag har 9 slike barnehager. Alle er fra de store kjedene, henholdsvis Læringsverkstedet, FUS og Norlandia. Vi ser at disse barnehagene skiller seg negativt ut fra andre private barnehager, både når det kommer til byggrelaterte kostnader, bemanning og personalkostnader.

Husleienivået i barnehager med sale-leaseback-avtaler er vesentlig høyere enn i andre typer barnehager.² Mens snittet for private barnehager har ligget på rundt 6 prosent, har mange av sale-leaseback-barnehagene et husleienivå på mellom 10 og 15 prosent. En del har også såkalte triple-net-avtaler, som betyr at de i tillegg må betale for vedlikehold, reparasjoner etc.

Barnehager med høy husleie har lav bemanning. Når husleie og andre byggrelaterte kostnader eser ut, vil det nødvendigvis bli mindre å bruke på andre ting. Bemanning utgjør den desidert største kostnaden ved barnehagedrift, og er også den viktigste forutsetningen for kvalitet. Vi ser at de barnehagene med høye husleier og byggrelaterte kostnader over tid, har lavere bemanning og personalkostnader enn andre typer barnehager.

Det er hovedsakelig de fire største kjedene – Læringsverkstedet, FUS/Trygge barnehager, Norlandia og Espira – som så langt har benyttet seg av sale-leaseback. Tallene viser at det er store forskjeller mellom husleienivå som betales til utenlandske og/eller nærstående selskap, og andre typer eksterne eiere.³ I en rapport fra 2023, utarbeidet på oppdrag for Kunnskapsdepartementet, konkluderte dessuten revisjonsselskapet BDO med at det ikke finnes et velfungerende marked for leie av barnehageeiendom.⁴

I regjeringens forslag til endringer i barnehageloven, står det:

«NÅR BARNEHAGER INNGÅR HUSLEIEAVTALER MED SVÆRT HØY HUSLEIE, GÅR DETTE PÅ BEKOSTNING AV MIDLER BARNEHAGEN KAN BRUKE PÅ DET PEDAGOGISKE TILBUDET.»

Høringsnotat, Forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter, 1. sept. 2023, side 17-18.

TALLGRUNNLAG OG METODE

I notatet benyttes noen utvalgte nøkkeltall for å beskrive forskjeller blant de private barnehagene, spesielt knyttet til barnehager fra de fire store kommersielle kjedene med sale-leaseback-avtaler.

Dersom ikke annet er spesifisert er alle regnskapstall hentet fra resultatregnskapet for private barnehager, som er innrapportert til Utdanningsdirektoratet. Tallene vi har benyttet er fra 2022, som er det siste tilgjengelige tallgrunnlaget. Utregningene er gjort av For velferdsstaten. Både tallgrunnlag og utregninger kan videresendes ved forespørsel. For ytterligere informasjon, se For velferdsstatens nettsider:

<https://velferdsstaten.no/2023/06/14/notatserie-tallgrunnlag-og-metode/>

¹ Finansavisen, 19.12.21: https://www.finansavisen.no/nyheter/naeringseiendom/2021/12/19/7791458/har-solgt-barnehageeiendommer-for-14-1-milliarder?zephyr_sso_ott=mqFLdy

² Fagbladet, 21.2.24: <https://fagbladet.no/nyheter/desse-barnehagane-brukar-mykje-meir-pa-husleige-enn-andre-slik-skjer-det-6.91.1027078.1a85deb551>

³ Fagbladet, 21.2.24: <https://fagbladet.no/nyheter/desse-barnehagane-brukar-mykje-meir-pa-husleige-enn-andre-slik-skjer-det-6.91.1027078.1a85deb551>

⁴ BDO for Kunnskapsdepartementet, *Finansiering og regulering av private barnehagers eiendomskostnader 2016-2021*, 25. september 2023.

EIERSKIFTER OG NAVNEBYTTER VANSKELIGGJØR OVERSIKT

Siden Læringsverkstedet og FUS/Trygge barnehager solgte sine barnehager i 2020/21 til svenske SBB, har selskapet skiftet både navn og eier. SBB samlet først barnehagene i selskapet EduCo (SBB EduCo), før de i 2022 solgte en minoritetsandel til kanadiske Brookfield. Brookfield lyktes i slutten av 2023 å bli majoritetseier i EduCo, som resulterte i navnebytte til **Nordiqus**.

Verken eierskifter eller navnebytter er uvanlig og skjer av mange årsaker. Det er uansett et faktum at det vanskeliggjør informasjonsarbeid og skolering. Både SBB og Brookfield er kontroversielle eiere⁵, men navnebyttet og «rebrandingen» skjuler nå deres tilknytning til sale-leaseback.

EIENDOMSSALG - BEGREPER

Sale-leaseback: Sale-leaseback innebærer i denne sammenheng at et barnehagebygg blir solgt med en avtale om tilbakeleie. At transaksjonen innebærer langvarig avtale om tilbakeleie, bidrar til å øke salgsprisen. Det er fordi prisen baserer seg på fremtidige leieinntekter fra barnehagene, i form av varige og sikre kontantstrømmer fra offentlige tilskudd og foreldrebetaling.

Triple-net: Mange av sale-leaseback-barnehagene er i tillegg bundet til såkalte triple-net-avtaler. Dette gjelder iallfall barnehager fra Læringsverkstedet og Norlandia. Triple-net innebærer at leietaker i tillegg til husleie, må stå for utgifter som for eksempel vedlikehold og reparasjoner.

DE FIRE STORE BARNEHAGEKJEDENE – FINNER NYE VEIER TIL PROFITT OG VOKSER MEST

Læringsverkstedet, FUS/Trygge Barnehager, Norlandia og Espira er landets største private barnehageaktører. Disse kjedene har til sammen solgt flere hundre barnehagebygg med sale-leaseback-avtaler. Disse har i dag et husleienivå som langt overstiger gjennomsnittet for private barnehager. Selv om et mindretall barnehager fra andre mindre kjeder er solgt med sale-leaseback-avtaler, er denne utviklingen per i dag hovedsakelig knyttet til disse fire aktørene. Det er også disse kjedene som vokser mest, ifølge Telemarksforskning, og som vil ha et flertall av de private barnehagene allerede i 2029 dersom samme utvikling fortsetter.⁶

En sammenheng mellom høy lønnsomhet og lav bemanning hos de store kjedene er blitt påvist i en rapport fra 2021, skrevet av Samfunnsøkonomisk analyse og Telemarksforskning og utarbeidet på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet.⁷ Innføringen av bemanningsnormen i 2018/2019 reduserte lønnsomheten og tvang kjedene til å øke bemanningen til et minimumnivå. Men ifølge Utdanningsdirektoratet har kjedene fremdeles lavere personalkostnader, færre barnehagelærere og færrest barne- og ungdomsarbeidere sammenliknet med andre typer barnehager.⁸

Oppsummert bruker kjedene minst på det som har mest å si for kvaliteten og for barn og ansatte - bemanning og personalkostnader. De har samtidig unødvendig høye byggrelaterte kostnader.

HVEM ER EIERNE?

Læringsverkstedet: Sundby-familien

Læringsverkstedet er landets største barnehagekjede, som består av **253 barnehager**. Kjeden ble startet og eies av ekteparet Hans Jacob og Randi Sundby. De er på bladet Kapitals liste over landets rikeste, og flyttet i 2022 til Sveits. Ekteparet driver også 300 barnehager/skoler internasjonalt under merkevarnavnet Dibber.

FUS: Sævareid/Aase-familien

FUS er Norges nest største barnehagekjede med sine **183 barnehager**. Kjeden ble startet av Eli Sævareid og Sigurd Aase, som også er på Kapitals liste over landets rikeste personer. Også barna Urd, Gaute og Eystein med på eiersiden. Sistnevnte flyttet i 2022 til Sveits med deler av milliardformuen opparbeidet gjennom barnehagedriften.

Norlandia/Kidsa: Adolfsen-brødrene

Kristian og Roger Adolfsen driver **121 barnehager** i Norge under Norlandia-paraplyen. Norlandia driver også barnehager i flere europeiske land, inkludert Sverige og Finland, og har i tillegg virksomhet innen eldreomsorg, BPA og asyl. Også Adolfsen-brødrene er å finne på Kapitals liste over landets rikeste personer.

Espira: AcadeMedia AB

Espira ble startet opp av Einar Magne Jansen i 1992, men eies i dag av det svenske børsnoterte selskapet AcadeMedia AB. Kjeden teller **107 barnehager**. AcadeMedia er Sveriges største skoleselskap, og er en kontroversiell aktør. Største aksjeeiere i AcadeMedia inkluderer flere investeringsselskaper og -fond.

⁵ Se for eksempel «Kindergarten landlord», en rapport skrevet av Centre for International Corporate Tax and Research (CICTAR) i samarbeid med For velferdsstaten: <https://velferdsstaten.no/2024/02/28/rapport-kindergarten-landlord/>

⁶ Lunder T.E., Telemarksforskning, *En barnehagesektor i endring, Hvilken betydning har framveksten av barnehagekjedene?*, TF-notat nr. 20/2019: <https://www.telemarksforskning.no/publikasjoner/en-barnehagesektor-i-endring/3454/>

⁷ Utdanningsnytt, 27.9.21: <https://www.utdanningsnytt.no/private-barnehager-okonomi/ny-analyse-av-private-barnehagerstorkonsernene-valgte-hoye-overskudd-fremfor-bemanning/297252>

⁸ Utdanningsdirektoratet, *Private barnehager – ikke en og samme ting*: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-barnehage/analyser/private-barnehager-ikke-en-og-samme-ting/>

Husleie og byggrelaterte kostnader – kjedene har betydelig større kostnader

Når det kommer til husleie, har det nasjonale snittet for private barnehager ligget på rundt 6 prosent. Oslo, kommunen der det er dyrest å leie, har et snitt på 7 prosent, ifølge en beregning utført av Fagbladet.⁹

Tabell 1 viser husleie, regnet som prosent av driftsinntekt, for Tromsø kommunes ordinære private barnehager. **Oversikten viser at hele 9 av 10 barnehager med husleie som utgjør 10 prosent eller mer av driftsinntekten, er fra de store kommersielle kjedene. Samtlige er tilknyttet sale-leaseback-avtaler (markert i grått).** Den siste barnehagen i denne gruppen – Charlottenlund barnehage - er en liten barnehage som betaler leie til et nærstående selskap.

Tabell 1

Barnehage	Husleie
Norlandia Isbjørnen barnehage	14 %
Strandkanten Fus barnehage AS	14 %
Læringsverkstedet Haugenstykket barnehage	14 %
Norlandia Polarreven Friluftsbanehage	12 %
Charlottenlund barnehage	11 %
Norlandia Kvitungen barnehage	11 %
Norlandia Hvalrossen barnehage	11 %
Læringsverkstedet Fagertun barnehage	11 %
Norlandia Polarmåsen barnehage	11 %
Norlandia Marsvegen barnehage	10 %
Stiftelsen Kanutten Barnehage, Tromsø	8 %
Einerabben barnehage SA	7 %
Tindfoten Fus barnehage AS	7 %
Barnehagen Hundre SA	5 %
Bjerkaker barnehage SA	4 %
Rundvannet barnehage SA	3 %
Domkirkens barnehage AS	3 %
Hamna friluftsbanehage SA	2 %
Berg barnehage SA	2 %
Læringsverkstedet Bukkespranget barnehage	0
Steinerbarnehagen Tromsø	0
Steinberget barnehage SA	0
Toftveien barnehage SA	0
Soldagen barnehage AS	0
Gimle studentbarnehage	0
Ameliahaugen barnehage	0
Polarhagen barnehage	0
Karveslettia barnehage SA	0
Åsland barnehage SA	0
Brevika studentbarnehage	0
Tusseladden friluftsbanehage	0
Kråkeslottet Al	0
Ekrehagen friluftsbanehage SA	0
As Norrøna barnehage	0
Kveldroegen barnehage SA	0
Prestvannet studentbarnehage	0
Universet studentbarnehage	0
Bamsestua friluftsbanehage SA	0
Skogstua barnehage SA	0
Kulturbarnehagen	0
Storskogåsen studentbarnehage	0

I høringsnotatet til Støre-regjeringens forslag til endringer i barnehageloven, står det:

«Husleie er en kostnad som barnehagen kan dekke selv om den går med underskudd. Tilfellene der barnehagene selger eiendom for deretter å leie tilbake, er dermed en kilde til økt og mer stabilt uttak av verdier. Fordi barnehagedrift er en næring som har forutsigbare inntektskilder med garanterte offentlige tilskudd og foreldrebetaling, har eiere av barnehagebygg kunnet inngå langsiktige avtaler om relativt høy husleie, med lav risiko. Dette har blant annet ført til at barnehager har blitt et investeringsobjekt for kommersielle interesser, og at stadig flere norske barnehagebygg eies av utenlandske eiere og av utenlandske fond. (...) **Når barnehager inngår husleieavtaler med svært høy husleie, går dette på bekostning av midler barnehagen kan bruke på det pedagogiske tilbudet.**»

Høringsnotat, Forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter, 1. sept. 2023, side 17-18.

⁹ Fagbladet, 21.2.24: <https://fagbladet.no/nyheter/desse-barnehagane-brukar-mykje-meir-pa-husleige-enn-andre-slik-skjer-det-6.91.1027078.1a85deb551>

Dersom vi utvider og ser på husleie pluss andre byggrelaterte kostnader som finanskostnader og avskrivninger, er bildet fremdeles det samme - kjedene troner klart i toppen (tabell 2). **Av barnehagene som har 10 prosent eller mer i byggrelaterte kostnader, er 9 av 11 fra de fire store kommersielle kjedene. De syv barnehagene med høyest kostnader er alle tilknyttet sale-leaseback-avtaler.**

Mange av barnehagene fra de store kjedene er altså nå solgt og bundet til dyre og langvarige avtaler om tilbakeleie. Men mange av de kjedebarnehagene som (ennå) ikke er solgt, har også et forutsigbart kostnadsbilde. Kjedebarnehager som har et normalt nivå for husleie og byggrelaterte kostnader, har for eksempel ofte høyt overskudd. I motsetning til kjedebarnehagene med høye sale-leaseback-husleier, som ofte har lavt overskudd eller underskudd.

Tabell 2

Barnehage	Byggkostnader
Norlandia Isbjørnen barnehage	15 %
Strandkanten Fus barnehage AS	14 %
Læringsverkstedet Haugenstykket barnehage	14 %
Norlandia Polarreven Friluftsbarnehage	12 %
Norlandia Hvalrossen barnehage	12 %
Norlandia Kvitungen barnehage	12 %
Norlandia Polarmåsen barnehage	12 %
Charlottenlund barnehage	11 %
Læringsverkstedet Fagertun barnehage	11 %
Norlandia Marsvegen barnehage	11 %
Steinerbarnehagen Tromsø	10 %
Stiftelsen Kanutten Barnehage, Tromsø	8 %
Einerabben barnehage SA	8 %
Steinberget barnehage SA	7 %
Tindfoten Fus barnehage AS	7 %
Bamsesua friluftsbarnehage SA	6 %
Tusseladden friluftsbarnehage	6 %
As Norrøna barnehage	6 %
Barnehagen Hundre SA	5 %
Brevika studentbarnehage	5 %
Karveslettia barnehage SA	5 %
Kulturbarnehagen	4 %
Åsland barnehage SA	4 %
Universet studentbarnehage	4 %
Domkirkens barnehage AS	4 %
Læringsverkstedet Bukkespranget barnehage	4 %
Bjerkaker barnehage SA	4 %
Rundvannet barnehage SA	4 %
Ekrehagen friluftsbarnehage SA	3 %
Kråkeslottet Al	3 %
Hamna friluftsbarnehage SA	2 %
Ameliahaugen barnehage	2 %
Berg barnehage SA	2 %
Storskogåsen studentbarnehage	2 %
Prestvannet studentbarnehage	2 %
Soldagen barnehage AS	2 %
Toftveien barnehage SA	2 %
Polarhagen barnehage	2 %
Kveldroegen barnehage SA	1 %
Gimle studentbarnehage	0
Skogstua barnehage SA	0

I Tromsø har for eksempel Læringsverkstedet Bukkespranget barnehage byggrelaterte kostnader på beskjedne 4 prosent. Til gjengjeld viser tallene et overskudd på 8 prosent, mens både nivået på personalkostnader og bemanning er dårligere enn det kunne vært, gitt årsresultatet (les mer om disse viktige kvalitetsfaktorene på side 5 og 6).

Det samme gjelder for den andre kjedebarnehagen i Tromsø som ikke er tilknyttet en sale-leaseback-avtale – Tindfoten FUS barnehage. Den har byggrelaterte kostnader på 7 prosent, mens overskuddet er på hele 9 prosent. Også her er personalkostnader og bemanningstall lave, til tross for et årsresultat på halvannen million kroner.

Personalkostnader

Fordi bemanning er kjernen i barnehagevirksomhet, er personalkostnader den desidert største kostnaden ved barnehagedrift. Personalkostnader i kommunale barnehager er i gjennomsnitt 80 prosent av totale kostnader. De private barnehagenes inntekt er «fast» og alle barnehager har overordnet sett samme økonomiske utgangspunkt (se boks om stykkprisfinansiering). **Ifølge Utdanningsdirektoratet utpeker de store kjedene seg med særlig lave personalkostnader.**¹⁰ Overordnet sett betyr lavere personalkostnader dårligere vilkår for kvalitet. For eksempel gjennom færre antall ansatte, færre ansatte med formell kompetanse, og/eller dårligere lønns- og pensjonsvilkår for de ansatte.

Tabell 3

Barnehage	Personalkostnader
Strandkanten Fus barnehage AS	60 %
Norlandia Marsvegen barnehage	64 %
Læringsverkstedet Haugenstykket barnehage	68 %
Tindfoten Fus barnehage AS	69 %
Steinerbarnehagen Tromsø	71 %
Læringsverkstedet Bukkespranget barnehage	71 %
Læringsverkstedet Fagertun barnehage	75 %
Steinberget barnehage SA	76 %
Norlandia Polarmåsen barnehage	76 %
Norlandia Hvalrossen barnehage	79 %
Norlandia Polarreven Friluftsbanehage	79 %
Karveslettia barnehage SA	79 %
Åsland barnehage SA	79 %
Kveldrovegen barnehage SA	80 %
Barnehagen Hundre SA	81 %
Polarhagen barnehage	81 %
Brevika studentbarnehage	81 %
Ameliahaugen barnehage	81 %
Stiftelsen Kanutten Barnehage, Tromsø	81 %
Bjerkaker barnehage SA	82 %
Prestvannet studentbarnehage	82 %
Gimle studentbarnehage	82 %
Norlandia Kvitungen barnehage	82 %
Ekrehagen friluftsbanehage SA	82 %
Charlottenlund barnehage	83 %
Toftveien barnehage SA	84 %
Rundvannet barnehage SA	84 %
Tusseladden friluftsbanehage	85 %
Soldagen barnehage AS	85 %
As Norrøna barnehage	85 %
Berg barnehage SA	85 %
Domkirkens barnehage AS	86 %
Universet studentbarnehage	86 %
Einerabben barnehage SA	86 %
Norlandia Isbjørnen barnehage	86 %
Kråkeslottet Al	88 %
Hamna friluftsbanehage SA	89 %
Kulturbarnehagen	90 %
Bamsestua friluftsbanehage SA	90 %
Storskogåsen studentbarnehage	91 %
Skogstua barnehage SA	93 %

Tabell 3 viser andel personalkostnader i de private barnehagene i Tromsø kommune. Her er de store kjedene blant dem med lavest personalkostnader. Dette stemmer altså med tendensen nasjonalt. Av de barnehagene som har personalkostnader under snittet på 80 prosent, er 9 av 13 fra de fire store kjedene. På den annen side er kun 2 av 28 barnehager med personalkostnader på snittet eller over, fra de store kjedene.

DEN STØRSTE KOSTNADEN ER DEN VIKTIGSTE

Personalkostnader er den desidert største kostnaden ved barnehagedrift. Dette er grunnet tjenestens arbeidsintensive natur. Personalkostnader ligger på rundt 80 prosent. Jo lavere personalkostnader, jo dårligere vilkår for kvalitet.

STYKKPRISFINANSIERING

Kommunene gir driftstilskudd til private barnehager per heltidsplass, med ulike satser for små (0-2 år) og store (3-6 år) barn. Driftstilskuddet beregnes ut fra gjennomsnittlige driftsutgifter per heltidsplass i kommunale barnehager, kalt kommunal stykkpris. Grunnlaget er kommuneregnskapet to år før tilskuddsåret. De private barnehagene får i tillegg egne påslag for blant annet administrasjons- og pensjonsutgifter.

¹⁰ Utdanningsdirektoratet, *Private barnehager – ikke en og samme ting*: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-barnehage/analyser/private-barnehager-ikke-en-og-samme-ting/>

Bemanning

Tabell 4 viser bemanningstettheten – antall barn per ansatt - for de ordinære private barnehagene i Tromsø i 2022. **6,0 er minstekravet** (se boks om bemanningsnormen under). **Nesten 40 prosent av barnehagene som har lavest mulig bemanning (6.0) er fra de store kjedene (7 av 18).** De store kjedene utgjør på den annen side bare knappe 12 prosent av de barnehagene som har 5,8 eller bedre i bemanning (2 av 17).

Tabell 4

Barnehage	Antall barn per ansatt
Norlandia Marsvegen barnehage	6,0
Tindfoten Fus barnehage AS	6,0
Læringsverkstedet Bukkespranget barnehage	6,0
Læringsverkstedet Fagertun barnehage	6,0
Steinberget barnehage SA	6,0
Norlandia Polarmåsen barnehage	6,0
Norlandia Hvalrossen barnehage	6,0
Kveldroegen barnehage SA	6,0
Polarhagen barnehage	6,0
Stiftelsen Kanutten Barnehage, Tromsø	6,0
Prestvannet studentbarnehage	6,0
Gimle studentbarnehage	6,0
Norlandia Kvitungen barnehage	6,0
Toftveien barnehage SA	6,0
As Norrøna barnehage	6,0
Universet studentbarnehage	6,0
Einerabben barnehage SA	6,0
Storskogåsen studentbarnehage	6,0
Strandkanten Fus barnehage AS	5,9
Åsland barnehage SA	5,9
Ekrehagen friluftsbarnhage SA	5,9
Rundvannet barnehage SA	5,9
Domkirkens barnehage AS	5,9
Norlandia Isbjørnen barnehage	5,9
Læringsverkstedet Haugenstykket barnehage	5,8
Soldagen barnehage AS	5,8
Bamsestua friluftsbarnhage SA	5,8
Norlandia Polarreven Friluftsbarnhage	5,7
Brevika studentbarnehage	5,7
Charlottenlund barnehage	5,7
Tussetladden friluftsbarnhage	5,7
Berg barnehage SA	5,7
Ameliahaugen barnehage	5,6
Barnehagen Hundre SA	5,5
Kråkeslottet Al	5,5
Karveslettia barnehage SA	5,4
Hamna friluftsbarnhage SA	5,4
Bjerkaker barnehage SA	5,2
Skogstua barnehage SA	5,1
Steinerbarnehagen Tromsø	4,8
Kulturbarnehagen	4,6

SNITT, BARN PER ANSATT

Tromsø	Hele landet
Kommunalt: 5,6	Kommunalt: 5,6
Privat: 5,8	Privat: 5,8

SNITT, BARN PER BARNEHAGELÆRER

Tromsø	Hele landet
Kommunalt: 12,4	Kommunalt: 13,2
Privat: 12,9	Privat: 13,5

BEMANNING ER VIKTIGST

Bemanning er en av de viktigste strukturelle faktorene og forutsetningene for høy kvalitet i barnehagen. For nøkkeltall på bemanning er det viktig å huske på at **jo lavere tallet er, jo bedre er bemanningen**. Dette er fordi bemanningstettheten måles i antall barn per ansatt.

LITEN FORSKJELL PÅ PAPIRET - STOR FORSKJELL I PRAKSIS

Et par desimaler i forskjell på bemanning kan virke lite på papiret, men i praksis kan dette utgjøre en vesentlig forskjell i reell bemanning ute i barnehagene.

BEMANNINGSNORMEN

Bemanningsnormen ble innført i 2018/2019. Normen sier at det skal være maks 6 barn per ansatt for store barn, og maks 3 barn per ansatt for små barn. Normen regnes i tall, der minstekravet er 6,0. **Jo lavere tall, desto bedre bemanning.**

Mange tror normen sikrer tilstrekkelig bemanning, men den er i realiteten kun et minstekrav. Normen har dessuten en rekke svakheter, som tilsier at den reelle bemanningen er dårligere enn tallene viser. For eksempel gjelder normen ikke per avdeling og den gjelder ikke hele åpningstiden. Normen tar heller ikke høyde for tid de ansatte er borte fra avdelingen i løpet av dagen, som feks pauser, møter, plantid etc.

Tabell 5 viser antall barn per barnehagelærer for Tromsøs ordinære private barnehager. Som boksen på forrige side viser, er det kommunale snittet på 12,4 barn per barnehagelærer. Av barnehagene som har dårligere barnehagelærertetthet enn det kommunale snittet er over halvparten (11 av 20) fra de store kjedene. **Ingen kjedebarnhager er bedre enn det kommunale snittet på 12,4 barn per barnehagelærer, og kun én har en barnehagelærertetthet som tangerer det private snittet på 12,9.**

Tabell 5

Barnehage	Antall barn per barnehagelærer
Bjerkaker barnehage SA	28,0
Skogstua barnehage SA	24,0
Kveldrovegen barnehage SA	19,5
Læringsverkstedet Fagertun barnehage	18,2
Norlandia Isbjørnen barnehage	16,2
Norlandia Marsvegen barnehage	15,1
Norlandia Polarmåsen barnehage	15,0
Læringsverkstedet Bukkespranget barnehage	14,2
Læringsverkstedet Haugenstykket barnehage	13,9
Strandkanten Fus barnehage AS	13,8
Norlandia Hvalrossen barnehage	13,6
Norlandia Polarreven Friluftsbanehage	13,5
Stiftelsen Kanutten Barnehage, Tromsø	13,3
As Norrøna barnehage	13,3
Tusseladden friluftsbarnhage	13,2
Kulturbarnehagen	13,2
Tindfoten Fus barnehage AS	13,1
Steinberget barnehage SA	12,9
Norlandia Kvitungen barnehage	12,9
Soldagen barnehage AS	12,7
Hamna friluftsbarnhage SA	12,4
Domkirkens barnehage AS	12,3
Toftveien barnehage SA	12,0
Einerabben barnehage SA	12,0
Storskogåsen studentbarnehage	12,0
Charlottenlund barnehage	12,0
Ameliahaugen barnehage	12,0
Berg barnehage SA	11,8
Rundvannet barnehage SA	11,7
Prestvannet studentbarnehage	11,1
Kråkeslottet Al	11,1
Åsland barnehage SA	11,0
Karveslettli barnehage SA	11,0
Universet studentbarnehage	10,9
Ekrehagen friluftsbarnhage SA	10,7
Gimle studentbarnehage	10,6
Bamsestua friluftsbarnhage SA	10,4
Polarhagen barnehage	10,3
Barnehagen Hundre SA	10,2
Brevika studentbarnehage	9,7
Steinerbarnehagen Tromsø	9,7

MANGEL PÅ BARNEHAGELÆRERE

I Norge er det mangel på barnehagelærere mange steder. Av den grunn kan det argumenteres at dette nøkkeltallet har begrenset verdi i denne sammenhengen, fordi dårlige tall kan reflektere andre faktorer enn økonomiske prioriteringer. Likevel er mønsteret for kjedene tydelig også her, og vi velger derfor å ta det med.

Flere kilder som peker mot en sammenheng mellom eiendomssalg, høy husleie og mindre midler til drift:

Center for International Corporate Tax Accountability and Research (CICTAR), *Kindergarten Landlord. Should Norwegian taxpayers finance profits for one of the world's largest asset managers?*, februar 2024.

(Hovedpoenger på norsk [her](#))

Thuve, M., BDO, *Finansiering og regulering av private barnehagers eiendomskostnader*, 20.3.2023.

NOU 2020: 13, *Private aktører i velferdsstaten – Velferdstjenesteutvalgets delutredning I og II om offentlig finansierte velferdstjenester*, desember 2020. Se f.eks. kap 24.4 og 27.5

Lunder T. E., Bjøru E.C., Telemarksforskning, *Kostnader i barnehagene 2022*, Rapport 806, 3.3.2024.

Kunnskapsdepartementet, *Høringsnotat, Forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter*, september 2023. Se f.eks. kap. 2.2.7 og 13.

Denne informasjonen er sammenstilt av For velferdsstaten. Spørsmål knyttet til tallene og informasjonen kan rettes til rådgiver Elin Myrekrok Skrede:

E-post: elin.skrede@velferdsstaten.no

Telefon: 99 64 04 02

Nettadresse: www.velferdsstaten.no